Cofnodion Cyfarfod Fforwm Mynediad Lleol Gogledd Eryri a gynhaliwyd ddydd Llun 8 Mehefin 2026 am 5.45yh yng Nghanolfan Prenteg, Porthmadog LL49 9SP

Presennol - Aelodau:	Mr Edwin Noble	Mr Dafydd Gwyndaf
	Mr John Gladston	Cyng Beca Roberts
	Mrs Fiona Davies	Mrs Maggi Barry
	Cyng Goronwy Edwards	Mr Patrick Griffith
	Mr Richard Williams	Mr Robin Parry
	Mr Dafydd P Jones	Mr Gethin Davies
	Mr Ken Latham	Mr Arwel Elias
	Mr Tom Carrick	

Swyddogion / Siaradwyr:	Peter Rutherford (APCE)	Naomi Jones (APCE)
	Rhian P Williams (APCE)	Angela Jones (APCE)
	Simon Roberts (APCE)	Andrew Watson (PC Dartmoor)

Croesawodd EN yr holl aelodau a Swyddogion/siaradwyr i'r cyfarfod heno.

1	**Ymddiheuriadau**	Mr Mark Jones	Mr Guto Davies
		Mr Richard Till	Miss Ailish Roberts
		Mr Tim Jones	

Agorodd PR y trafodion fel Cadeirydd dros dro gan fod hwn yn dymor newydd FfMLl. Roedd rhai aelodau wedi dychwelyd ac roedd wynebau newydd hefyd. Byddai angen ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd newydd yn ddiweddarach.

Cytunwyd.

Eglurodd ymhellach fod yr FfMLl yn bwyllgorau statudol a'u prif gylch gwaith oedd cynghori'r Awdurdod ar faterion sy'n gysylltiedig â mynediad. Roedd hyn yn cynnwys materion sy'n ymwneud â thir mynediad (mae dros 60% o'r PC yn cael ei ddynodi fel tir mynediad o dan Ddeddf CGaHT). Roeddent hefyd wedi ymateb i amrywiol ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru ar faterion sy'n gysylltiedig â mynediad ac ar lawer o faterion eraill sy'n ymwneud â mynediad yn gyffredinol gan gynnwys Hawliau Tramwy a phrosiectau mynediad ledled y PC. Roedd hon yn rôl bwysig.

Roedd hefyd yn bwysig bod aelodau'r FfMLl yn ymwybodol o unrhyw bynciau a allai godi e.e. mynediad at ddŵr mewndirol, y ddadl gwersylla gwyllt, newidiadau arfaethedig i ddeddfwriaeth. A hefyd, materion lleol fel arfer, rhai fel Crib Goch / Crib Y Ddysgl.

Roedd yn gwerthfawrogi'n llawn bod yna lawer o wybodaeth weithiau a oedd yn golygu gwaith dysgu’n gyflym, fodd bynnag, os oedd unrhyw aelod yn ansicr o unrhyw bwnc neu drafodion, yna doedd dim ond angen iddyn nhw ofyn am wybodaeth a byddai PR yn fodlon ei darparu.

Roedd hefyd yn bwysig ystyried, er bod rhai aelodau FfMLl yn aelodau o sefydliadau swyddogol sy'n ymwneud â'r sector awyr agored, eu bod yno fel unigolion ac am eu harbenigedd ac nid i gynrychioli unrhyw gyrff penodol neu eu polisïau.

2. Cofnodion Blaenorol

Cymeradwywyd

3. Materion yn codi

i) Diweddariad ar waith diogelwch yn Bwlch Crib Goch – Crib y Ddysgl

Rhoddodd PR wybod i'r aelodau fod y gwaith hwn bellach wedi'i gwblhau a dangosodd amryw o sleidiau a fideos o'r gwaith gosod y cerrig gan ddefnyddio hofrennydd ym mhen pellaf (gorllewin) Bwlch Crib Goch wrth fynediad a throed codiad cyntaf Crib Y Ddysgl. Roedden nhw wedi cael eu cloddio a'u gosod yn erbyn ei gilydd fel na ellid eu rholio i ffwrdd.

Gobeithio y bydd hyn yn atal cerddwyr rhag ceisio defnyddio'r llwybr ffug hwn sydd wedi arwain pobl ar gyfeiliorn ac anawsterau yn y gorffennol. Byddai'n cysylltu â Thîm Achub Mynydd Llanberis (TAMLl) ar ddiwedd y prif dymor, pe baent yn gallu mesur ei effeithiolrwydd h.y. llai o nifer y galwadau yn yr ardal honno.

Cytunwyd ar y gwaith hwn yn dilyn rhai trafodaethau gyda'r TAM y llynedd. Roedd hefyd yn bwriadu rhoi rhywfaint o wybodaeth o'r wefan ynglŷn â Crib Goch nad oeddent wedi'i gynnwys yn y gorffennol – gan gyfeirio at y ffaith mai sgrambl Gradd 1 oedd hwn[1]
Hefyd, bod Crib y Ddysgl hefyd yn llwybr Gradd 1 – ffaith y mae llawer o gerddwyr yn ei anwybyddu.

Un o'r prif broblemau yn ardal Bwlch y Moch oedd 'dilyn eraill' – hynny ydi bod cerddwyr yn dilyn cerddwyr eraill heb sylweddoli nad esgyniad i'r Wyddfa oedd llwybr Crib Goch ond crib anodd nad yw'n addas ar gyfer pobl dibrofiad a'u bod yn canfod eu bod mewn trafferthion.

Cwblhawyd y wal ym Mwlch y Moch hefyd ond gyda'r bwriad o ailadeiladu ac ymestyn un is tua'r dwyrain. Mae'r cyfluniad newydd (presennol) yn annog cerddwyr i wneud penderfyniad ymwybodol i droi a defnyddio llwybr Crib Goch.

Bu ymweliad safle gyda rhai aelodau FfMLl i weld y safle ar gyfer y wal isaf ac roedd consensws y dylid gwneud hyn ond ar uchder cyfyngedig. Byddai'n rhaid symud y piler presennol i'r dwyrain ychydig fetrau hefyd.

Soniodd hefyd fod piler newydd wedi'i drafod gyda'r TAM ar gyfer rhan ucha Llanberis uwchben Allt Coch er mwyn nodi Llanberis yn gliriach yn arbennig gan fod rhai yn gwyro tuag at Grib y Ddysgl. Dangosodd enghraifft o'r piler. Roedd hwn bellach ym Mhwllheli yn barod i'w ysgythru a byddai'n cael ei godi cyn gynted ag y byddai'n cael ei ddychwelyd. Byddai'n rhaid ei gludo i'r safle ar y trên.

ii) Lôn Gwyrfai – diweddariad. Dangosodd PR sleidiau o'r ardal. Y rhan a gafodd ei blocio oherwydd yr holl goed a gafodd eu cwympo gan gynnwys y rhai a ddaeth

1 Gradd 1 sgramblo. Set o raddau sy'n nodi anhawster llwybrau. Gradd 1 yw "llwybr mynydd anturus sy'n eistedd rhwng cerdded caled a dringo creigiau hawdd".

i lawr yn ystod storm Dara. Mae'r gwaith cwympo wedi achosi difrod sylweddol i'r rhan hon y tu ôl i Wersyll y Goedwig (Forest Holidays). Mae'r llwybr yn dal i fod mewn cyflwr na ellir ei ddefnyddio ar ôl blwyddyn a hanner. Roedd wedi cwrdd â swyddog ardal lleol CNC, ac roedd wedi nodi y byddai'n cael ei glirio a'r wyneb a'r draeniau yn cael eu hail adeiladu a byddai'n digwydd ym mis Gorffennaf/Awst a bod y gwaith allan i dendr. Byddai PR yn adrodd yn ôl ar y mater hwn cyn gynted ag y byddai'n gwybod mwy. Roedd amserlen CNC ar gyfer hyn i gyd yn siomedig iawn ac wedi achosi poendod sylweddol i bawb dan sylw.

Ychwanegodd SR fod y Wardeiniaid wedi gosod arwyddion dros dro a oedd yn nodi y dylai cerddwyr ddefnyddio'r trac amgen.

Gofynnodd KL a allai gwirfoddolwyr y Llwybr Llechi godi eu harwyddion ar yr rhan honno.

Dywedodd PR na fyddai unrhyw wrthwynebiad ond cynghorodd eu bod yn gadael hwn nes bod y safle yn ddiogel i'w ddefnyddio ar ôl i CNC gwblhau'r gwaith.

Gofynnodd RW a oedd yn werth mynd ar drywydd hyn gyda CNC. Mae'n ymddangos eu bod ymhell y tu ôl i'r hyn sy'n ofynnol.

Gofynnodd y Cynghorydd BR a oedd yn werth gofyn am Swyddog o CNC i fynychu'r cyfarfodydd.

Soniodd PG fod CG, CNSC a PCE yn cael trafferth cadw i fyny â chynnal a chadw eu rhwydweithiau priodol a dylai CNC fod yn gwneud mwy i gynnal eu rhwydwaith – yn enwedig o fewn eu heiddo eu hunain.

Cytunwyd bod PR yn ysgrifennu at CNC yn mynegi'r angen am rywfaint o bresenoldeb gan CNC.

Cynghorodd PR y byddem yn symud yn uniongyrchol i drafod eitem 6 gan fod Mr Andrew Watson yn ymuno â ni ar-lein.

6. Gwersylla Gwyllt – Cyflwyniad ar brofiad Parc Cenedlaethol Dartmoor ar wersylla gwyllt a dyfarniad yr uchel lys.

Dywedodd PR ei bod yn bwysig cofio bod y sefyllfa ar Dartmoor yn hollol wahanol i sefyllfa gweddill Parciau Cenedlaethol y DU - ac eithrio'r Alban lle mae Cod Awyr Agored yr Alban[2] yn dominyddu. *Efallai y bydd yn ychwanegu eitem ar gyfer agenda cyfarfod mis Hydref nesaf i esbonio'r ddogfen hon.*

Croesawodd PR AW a diolchodd iddo am ymuno â'r cyfarfod.

Dywedodd AW mai ef oedd y Pennaeth Mynediad, Hamdden ac Eiddo ym Mharc Cenedlaethol Dartmoor (PCD/DNP) a'i fod wedi bod ar y swydd ers 2008 ac roedd yn falch o allu cyflwyno'r mater hwn i aelodau'r FfMLl.

2 Cod Awyr Agored yr Alban - NatureScot Mae'r Cod yn esbonio sut y gall pobl arfer yn gyfrifol yr hawliau mynediad a roddir o dan Ddeddf Diwygio Tir (Yr Alban) 2003. Mae'r hawliau hyn yn berthnasol i'r rhan fwyaf o dir a dŵr mewndirol, gan gynnwys bryniau, coedwigoedd, parciau, arfordiroedd, afonydd a llynnoedd, ar unrhyw adeg o'r dydd.

Rhannodd sgrin ac esboniodd fod OND/DNP yn rheoli eu rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn y parc ar ran Cyngor Sir Dyfnaint (CSD) a nhw oedd yr awdurdod ar gyfer y tir mynediad o dan Ddeddf CGaHT.

Yn ogystal â hyn roedd ganddynt hefyd Ddeddf Comin Dartmoor (Deddf CD/DC 1985) y maent hefyd yn gyfrifol amdano.

Yn ddiweddar roeddent wedi derbyn her gyfreithiol i'r gweithgareddau a ganiateir o dan y Ddeddf hon.

Rhoddodd y Ddeddf DC hawliau ar droed ac ar gefn ceffyl at ddibenion hamdden awyr agored ac fe'i hystyriwyd fel rhagflaenydd i Ddeddf CGaHT a chreu 'tir mynediad'.

Yn 1999 cyflwynodd Parc Cenedlaethol Dartmoor o fewn Cyngor Sir Dyfnaint ar y pryd is-ddeddfau amrywiol i ddarparu fframwaith ar gyfer gweithgareddau a oedd yn digwydd ar y tir comin. Roedd yr is-ddeddfau hynny'n cynnwys rheoli cŵn, tanau agored, niweidio llystyfiant, ymyrryd â chyrsiau dŵr neu ddifrod ecolegol. Roedd gwersylla yn weithgaredd a ganiateir gyda rhai rhybuddion - mae'n rhaid i hyn fod o leiaf 100m o ffordd ac allan o olwg adeiladau. Eu diffiniad yw 'bacpacio' ac nid yw'n cael eu galw'n 'gwersylla gwyllt', ond lle mae'r rheolau arferol yn berthnasol, maen nhw'n argymell un neu ddwy noson, gadael dim olion, gwersylla yn ddiweddarach yn y dydd a gadael yn gynnar.

Maen nhw hefyd wedi datblygu cod ymddygiad gan eu bod hefyd wedi cael - fel llawer o ardaloedd dynodedig yn y DU, - llawer o bobl yn gwersylla ar ochr y ffordd neu mewn faniau gwersylla gan nodi, eu bod yn wersyllwyr gwyllt pan nad yw hyn yn yr un gweithgaredd mewn gwirionedd.

Roedd yr achos cyfreithiol ei hun yn dibynnu ar y diffiniad o'r hyn a oedd yn 'hamddena awyr agored'. Barn yr Awdurdod oedd bod gwersylla (bacpacio) gwyllt yn weithgaredd a ganiateir wedi'i gynnwys yn yr is-ddeddfau – fe'u cynhyrchwyd ym 1989 ac maent wedi aros yn ddigyfnewid yn y cyfnod hwnnw.

Yn 2021 penderfynon nhw adolygu'r is-ddeddfau a'u diweddaru i gynnwys gweithgareddau mwy newydd fel defnyddio dronau.

Ychydig yn gynharach na'r broses adolygu hon roedd tirfeddiannwr newydd wedi prynu ystâd fawr yn ne-orllewin PCD / DNP a oedd yn cynnwys comin Stormoor. Ar wahân i fod yn dirfeddianwyr, mae ganddynt yr hawliau pori hefyd.

Fe wnaethant herio hawl yr awdurdod i ganiatáu mynediad ar droed o dan Adran 10 o Ddeddf CD / DC. Nid yw'n mynd mor bell â chynnwys gwersylla gwyllt.

Gofynnodd i'r PC gyhoeddi datganiad nad oedd yn caniatáu'r gweithgaredd hwn. Gwrthododd yr Awdurdod ac yna aethpwyd â'r Awdurdod i'r Uchel Lys lle cytunodd y barnwr sengl a oedd yn llywyddu â'r tirfeddiannwr. Apeliodd y PCD /DNP yn y Llys Apêl lle cafodd y dyfarniad blaenorol ei ddiddymu, a chadarnhawyd safbwynt yr Awdurdod.

Yna apeliodd y tirfeddianwyr yn erbyn y penderfyniad hwn yn y Goruchaf Lys lle clywyd yr achos ym mis Hydref 2024 a chyda chanlyniad terfynol ym mis Gorffennaf 2025. Y canlyniad terfynol oedd bod safbwynt PCD /DNP, ac Apêl yr Uchel Lys blaenorol wedi'i gadarnhau.

Roedd hyn yn golygu y gallai'r gweithgareddau a drefnwyd yn flaenorol fel Her 10 Tors[3] barhau fel o'r blaen. Mae'r digwyddiad hwn hefyd yn cynnwys grwpiau alldaith Dug Caeredin (DoE).

Gofynnodd rhai tirfeddianwyr y cwestiwn hefyd pam nad oedd gan y tir o fewn perchnogaeth y Parc Cenedlaethol, sydd ddim yn fawr iawn, wersylla a ganiateir hefyd. Ers yr adolygiad a chymryd y sylwadau hynny maent bellach wedi dynodi rhai safleoedd ar gyfer y gweithgaredd hwn.

Derbyniodd y PC gefnogaeth sylweddol gan sefydliadau grwpiau defnyddwyr fel y Dartmoor Preservation Association (DPA) a ddechreuodd godi arian i helpu i ariannu costau cyfreithiol y PC. Yn dilyn y canlyniad ffafriol yn y llys, gofynnwyd am y costau a chafodd hynny ei ganiatáu. Mae'r arian a godwyd gan PCD / DPA bellach yn cael ei ddefnyddio i helpu i ariannu rhywfaint o waith allgymorth y PC. Yn nodedig, rhaglen "nosweithiau o dan y sêr" sy'n rhoi cyfle i bobl ifanc yn arbennig brofi gwersylla gwyllt yn Dartmoor. Mae cynllun arall yn ymwneud â chael grwpiau o fenywod a menywod iau allan i brofi gwersylla yn Dartmoor hefyd.

Dangosodd fapiau o'r ardaloedd. A bod yr holl wybodaeth am yr ardaloedd gwersylla a ganiateir ar gael ar wefan PCD / DNP.

Ar ôl Covid fe wnaethant sicrhau rhywfaint o gyllid i gyflogi Marsialiaid (wedi'u hyfforddi gan y tîm Ceidwad) i ddelio ag unrhyw broblemau sy'n codi o wersylla gwyllt.

Yn dilyn y canlyniad cadarnhaol yn yr achos a'r tywydd da y llynedd, roedd hyn wedi ysgogi mwy o bobl sy'n dymuno profi gwersylla gwyllt yn yr ardal. Roedden nhw hefyd wedi gweld cynnydd mewn gwersylla ar ochr y ffordd nad oeddent wedi'i brofi yn y gorffennol

Gwahoddodd AW gwestiynau.

Gofynnodd EN i) o ystyried y cynnydd mewn arian cyfalaf i'r Marshalls a oedd ganddynt unrhyw bwerau i gael gwared neu i atal pobl rhag gwersylla ble bynnag y dymunant. A ii) yn dechnegol a oedd safleoedd a oedd wedi dod yn boblogaidd iawn wedyn yn syrthio yn groes i unrhyw ddeddfwriaeth gynllunio?

Atebodd AW eu bod wedi gweld cynnydd y llynedd ond nid yw pobl sy'n ymarfer gwersylla gwyllt yn aml yn cael eu gweld ac nid ydynt yn broblem. Mae'r materion yn fwy cysylltiedig â safleoedd prysur iawn, lle mae problemau fel ymddygiad gwrthgymdeithasol, fel cynnau tanau agored, sbwriel a gwastraff a gwersylla ar ochr y ffordd allan o gist car. Dyma lle mae'r Marsialiaid a'r Ceidwaid yn fwyaf rhagweithiol, ond maen nhw hefyd yn ceisio ymgysylltu ac addysgu pobl.

Cawsant eu cynghori y dylid gohirio'r adolygiad o'r is-ddeddfau yn ystod yr achos. Byddant nawr yn ailedrych ar hyn; fodd bynnag, mae hyn yn gymhleth iawn. Ar lawr gwlad mae delio â throseddwyr nad ydynt yn cydymffurfio ac yn digwydd dro ar ôl tro yn broblem – diolch byth ychydig iawn sy'n achosi problemau fel hyn, ond mae rhai yn fwy heriol tuag at awdurdod na'r hyn maen nhw wedi'i brofi yn y gorffennol. Yn anffodus, mae PCau eraill wedi adrodd ynghylch tueddiadau tebyg.

Mae Ten Tors Challenge yn daith gerdded dygnwch ddeuddydd flynyddol ar Dartmoor lle mae timau o chwech o bobl yn eu harddegau yn llywio tir garw i ymweld â deg checkpoint dynodedig

O ran cynllunio, nid yw hyn yn broblem – nid oedd ardal mor fawr gyda defnydd ysbeidiol lefel isel ac ansefydlog yn gymwys o dan unrhyw gyfyngiadau cynllunio.

Yn ddiweddar, roedden nhw wedi treialu parcio cyfyngedig ar gyfer faniau fel cartrefi modur, ond roedden nhw wedi cael eu cynghori pe bai hyn yn fwy parhaol yna byddai angen 'newid defnydd' hyd yn oed os oedd yn seiliedig ar hunangyfyngiad heb gyfleusterau. Byddai hyn yn seiliedig ar gynllun tebyg sy'n cael ei redeg gan Forestry Scotland. Gellid gosod cyfyngiadau amser er enghraifft 8yh i 9yb.

Gofynnodd KL a oedden nhw wedi gweld cynnydd mawr mewn sbwriel ers i achos y Goruchaf Lys adfer gwersylla gwyllt - yn enwedig o ystyried poblogrwydd y pebyll pop-yp.

Atebodd AW nad oeddent wedi gweld cynnydd mawr, dim ond y swm arferol o sbwriel a'r defnydd o bebyll o'r math a ddefnyddir mewn gŵyl(iau).

Ychwanegodd SR eu bod wedi gweld llawer mwy o bobl yn ceisio gwersylla ar Yr Wyddfa a'i gyrion. Ac ar ôl pob penwythnos maen nhw'n tynnu llawer o bebyll wedi'u gadael.

Gofynnodd PR a oedden nhw'n plismona'r materion hyn trwy eu staff, sut wnaethon nhw reoli costau a pha mor gynaliadwy oedd hynny yn y tymor hir.

Dywedodd AW fod cynllun Dartmoor Marshals wedi sicrhau cyllid trwy'r Swyddfa Comisiynwyr Troseddu yn dilyn y cyfnod ar ôl Covid. Fe wnaethant yr achos yn seiliedig ar nifer yr ymwelwyr ar ôl rhwyddineb y cyfnod clo (ond gyda phobl yn dal i gael eu cyfyngu rhag teithio tramor). Fodd bynnag, nid oedd hyn i gyd yn niweidiol gan fod llawer o ymwelwyr newydd wedi dod i ymweld â Dartmoor am y tro cyntaf ac yn bwriadu dychwelyd. O ran rheoli ymwelwyr, roedd hyn yn cyflwyno cyfleoedd newydd i gyfleu ein negeseuon a hyrwyddo dealltwriaeth o'n PCau a'n tirweddau gwarchodedig. Ychwanegodd fod yr Awdurdod wedi rhoi arian i hyn a hefyd bod rhai tirfeddianwyr a sefydliadau mwy hefyd wedi cyfrannu at y cyllid hwn.

Cyfeiriodd PR at y map a gofynnodd a oedd meini prawf parthau ar gyfer dyrannu'r ardaloedd gwersylla gwyllt.

Dywedodd AW fod yr ardaloedd hynny'n adlewyrchu'r ardaloedd o dir comin lle mae gwersylla yn cael ei ganiatáu ac nad yw'n cael ei ganiatáu. Roedd hwn yn fap cynghori y gall pobl edrych amdano.

Gofynnodd GD a oedd unrhyw newidiadau wedi bod ym safbwyntiau'r cymunedau lleol neu'r trigolion ynglŷn â'r mater gwersylla hwn.

Dywedodd AW eu bod wedi mynd trwy'r broses gyfreithiol a'u bod yn ôl i'w sefyllfa wreiddiol ac roedd y cymunedau yn deall hyn. Roedd cymunedau lleol a'r gymuned ffermio wedi arfer â'r gweithgaredd hwn. Yn anffodus, mae lleiafrif bach bob amser yn achosi nifer anghymesur o anawsterau.

Dywedodd PR ei bod yn anffodus bod y gwersyllwyr anghyfreithlon ar ochr y ffordd a'r anawsterau a achoswyd (sbwriel, tanau, gwastraff ac ymddygiad gwrthgymdeithasol) wedi adlewyrchu'n wael ar y gwir ymarferwyr gwersylla gwyllt

Gofynnodd JG a oedd tirfeddianwyr preifat yn codi tâl am wersylla ar eu tir ac a oedd hyn yn disgyn i'r rheol 28 diwrnod?

Dywedodd AW fod yna ychydig o safleoedd lle digwyddodd hyn ar wahân i gominau Dartmoor. Mae'r rhain yn wersylloedd mwy sylfaenol gydag ychydig neu ddim cyfleusterau. Mae'r rhain yn gwasanaethu pwrpas defnyddiol os oes angen pethau sylfaenol eraill yn hytrach na gwersylla gwyllt yn unig.

Diolchodd PR i AW am ei gyflwyniad a'i amser i ddod â hyn i aelodau'r FfMLl.

Gofynnodd EN a oedden nhw wedi gweld cynnydd mewn gwersylla ar ochr y ffordd.

Atebodd AJ fod hyn yn cynyddu a'u bod yn casglu data empirig dros yr haf hwn ar y mater hwn gan fod y rhan fwyaf o'r dystiolaeth flaenorol yn anecdotaidd. Efallai y byddant yn dymuno newid rhai rheolau yn y Cynllun Datblygu Lleol (CDLl).

Gofynnodd DJ a oedd arwyddion PC yn dal i gael eu cyflenwi. Roedd yr arwyddion blaenorol wedi bod yn effeithiol iawn wrth wasgaru'r faniau gwersylla hynny o feysydd parcio. Byddai unrhyw un y gellid ei roi gan y PC yn ddefnyddiol.

Soniodd AJ eu bod yn rhagweithiol ac roedd ein Swyddog Twristiaeth Gynaliadwy wedi bod yn cysylltu â darparwyr Apiau i leihau faint o wybodaeth anghywir a oedd yn cael ei gylchredeg.

Soniodd DJ fod yna safle Ffrengig a oedd wedi bod yn hysbysebu safleoedd nad oeddent yn 'gyfreithiol'.

Soniodd AJ eu bod yn ymwybodol o'r App hwn ac roedd yn gamarweiniol ac roedden nhw (PCE) wedi bod mewn cyfathrebu â nhw ac wedi gofyn i rai o'r safleoedd a grybwyllwyd ganddynt gael eu dileu. Yn anffodus, unwaith ar y rhyngrwyd roedd gwybodaeth yn tueddu i ail-wynebu.

Soniodd fod Cyngor Gwynedd wedi dilyn 5 safle y tu allan i ffin PC yn benodol ar gyfer faniau gwersylla mewn gwahanol leoliadau ar draws y sir. Ar hyn o bryd maen nhw'n adolygu eu heffeithiolrwydd.

Gofynnodd JG a oedd pryderon iechyd y cyhoedd yn ymwneud â gwersylla anghyfreithlon / ochr y ffordd.

Dywedodd PR bod hyn yn broblem fawr – roedd ganddo luniau yn mynd yn ôl i'r 1960au yn dangos yr un problemau. Yr anhawster oedd bod y niferoedd wedi cynyddu'n sylweddol erbyn heddiw a llawer wedi methu â chydnabod eu cyfrifoldebau tra yng nghefn gwlad. Roedd o'r farn bod llawer iawn o waith i'w wneud ar raddfa genedlaethol i fynd i'r afael â'r ymddygiad hwn. Yn bersonol, roedd o'r farn nad oes digon yn cael ei wneud i fynd i'r afael â hyn ar lefel genedlaethol o ran gwybodaeth gyhoeddus sy'n ymwneud â'r Cod Cefn Gwlad yn benodol.

Gofynnodd JG sut roedd hyn yn berthnasol i ddigwyddiadau.

Dywedodd PR nad oedd mor bryderus am ddigwyddiadau *fel y cyfryw* gan eu bod bob amser yn gofyn iddyn nhw sicrhau bod sbwriel a gwastraff o dan reolaeth

person penodol a pheidio â gadael pethau'n lleol ar gostau y sawl sy'n talu trethi'n lleol. Roedd hyn hefyd yn cynnwys gwastraff organig - croen oren, crwyn banana, creiddiau afalau, bwyd gwastraff. Rhaid cael gwared ar bopeth.

Soniodd AJ eu bod yn cymryd agwedd gydweithredol at hyn trwy ein tîm Cyfathrebu sy'n rhoi cyrhaeddiad ehangach i'r cyhoedd yn hytrach na dim ond trwy lwyfannau cyfryngau cymdeithasol Eryri. Ond mae'n frwydr gyson i gadw i fyny â chamwybodaeth.

Soniodd TC fod Cydlynydd cyfryngau Achub Mynydd newydd ac efallai y byddant yn bosibl ar gyfer rhai negeseuon ar y cyd.

Dywedodd RP nad oedd yn anghyffredin dod o hyd i fagiau o sbwriel yn yr afon yn Nant Llanberis.

Ychwanegodd KL fod hyn yn ystod ei amser ym Mharc Padarn yn llid cyson ac yn faich ar adnoddau. Mae rhywfaint o wybodaeth o fewn codau QR a gallai hynny fod yn fector defnyddiol ar gyfer negeseuon.

Soniodd RW fod y TAM yn defnyddio codau QR ar gyfer eu llwybrau Tremadog.

Soniodd AJ eu bod wedi gosod rhai blychau rhoddion prawf ym Metws y Coed.

Gofynnodd y Cynghorydd BR a oedd cyfle i PCE greu rhai deunyddiau addysgol y gellid eu defnyddio ar gyfer ysgolion yn eu Cwricwlwm Cenedlaethol mewn perthynas â'r Cod Cefn Gwlad. Roedd yn bwysig cyrraedd y genhedlaeth nesaf.

Dywedodd AE ei bod yn amlwg bod y Cod Cefn Gwlad wedi cwympo allan o feddylfryd y cyhoedd, ac roedd hyn yn gofyn am ddull newydd ac adnewyddiad o ran adnoddau ar gyfer ysgolion a cholegau. Byddai hyn yn gwneud prosiect delfrydol ar gyfer ysgolion lleol a hyrwyddir gan negeseuon PCE.

Ychwanegodd GR y dylai Llywodraeth Cymru ystyried hyn o fewn unrhyw ddiwygiadau i gwricwlwm ysgolion yng Nghymru. Pe na bai'n rhan ohono yna byddai'n dod yn anoddach cyflwyno'r negeseuon hynny ar draws y system addysgol.

Dywedodd AE yn ôl hyn yr oedd o wedi arsylwi arno, roedd plant lleol yn deall y ffactorau hyn - ond yn anffodus nad oedd eraill yn deall ac roedd hynny'n her.

4. Gohebiaeth
Dim

5 Fforwm Mynediad Lleol – Croesawu aelodau newydd ar gyfer 2026-2029 ac ethol cadeirydd ac is-gadeirydd.

Esboniodd PR fel yn gynharach bod angen ethol Cadeirydd ac Is-gadeirydd o blith yr aelodaeth. Roedd yn deall efallai nad yw rhai pobl yn adnabod ei gilydd ac roedd yn fodlon cael cyfnod interim (cyn y cyfarfod nesaf) cyn i'r aelodau benderfynu. Gofynnodd a oedd aelodau'n dymuno gwneud eu dewis heno os oedd unrhyw enwebiadau o'r llawr neu aros tan y cyfarfod nesaf. Eu dewis nhw. Trwy ddangos dwylo dewisodd yr aelodau gynnal hyn heno.

Cytunwyd y dylid cynnal hyn heno:

*Yn dilyn trafod mwyafrif yr eitemau ar agenda y cyfarfod:
Etholodd yr Aelodau Edwin Noble yn Gadeirydd drwy ddangos dwylo a Dafydd Gwyndaf yn Is-gadeirydd.

Cytunwyd

7. Cyfarwyddwr Rheoli Tir Parc Cenedlaethol Eryri – Cyflwyniad ar rôl y cyfarwyddwr Naomi Jones

Esboniodd NJ ei bod wedi gofyn am gael mynychu'r cyfarfod heno er mwyn egluro ei rôl fel Cyfarwyddwr Rheoli Tir i Aelodaeth y Fforwm. Roedd hi wedi bod yn y rôl hon ers mis Awst diwethaf erbyn hyn.

Pwysleisiodd bod ei drws bob amser ar agor a byddai'n croesawu unrhyw ymholiadau gan aelodau'r FfMLl.

Roedd ei rôl yn cwmpasu'r Gwasanaeth Warden, Cadwraeth, Treftadaeth Ddiwylliannol, yr Adran Bioamrywiaeth ac Amaethyddiaeth a Choedwigaeth.

Roedd hi wedi gweithio i'r PC ers 2007 ac wedi bod mewn rolau amrywiol yn y PC cyn ei rôl bresennol.

Mae'r gwaith yn gymysg â nifer o brosiectau ar y gweill a rhai newydd ar y gorwel. Pwysleisiodd nad oedd llawer o brosiectau mewn seilos ac yn aml yn croesi adrannau ac yn gofyn am gydweithio. Byddai'n sicrhau y byddai unrhyw beth sy'n ymwneud â mynediad a lles yn mynd gerbron y Fforwm.

Dywedodd fod AJ ar hyn o bryd yn gweithio ar Gynllun y Parc Cenedlaethol a fyddai'n gosod eu blaenoriaethau a'u hamcanion ar gyfer y 5 mlynedd nesaf.

Roedd heriau i'w hwynebu fel natur a chadwraeth, newid yn yr hinsawdd, carbon, iechyd a lles, ein cymunedau lleol a phrofiad ymwelwyr.

Cyflwynodd rai o'r prif brosiectau. Yn ddiweddar Partneriaeth Tirwedd y Carneddau, prosiect Adeiladau Tref Dolgellau a chysylltu pobl â natur. Mae prosiect mwyaf y PC erioed sef y Prosiect Life yn dod i ben y flwyddyn nesaf – mae'r prosiect hwn yn cwmpasu'r cynllun Coedwig Glaw Geltaidd. Cynllun a ariennir gan Ewrop oedd hwn. Ac roedd prosiect enwau lleoedd Cymru wedi'i anelu'n benodol at ardaloedd daearyddol – ac Ogwen oedd yr ardal gyntaf. Bydd angen cyflawni rhywfaint o waith cymhleth. Byddent hefyd yn gweithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid eraill fel y Timau Achub Mynydd, Cymdeithas Eryri a'r BMC.

Roedd cynllun Ffermio Bro ar waith gyda dros 50 o gynlluniau wedi'u hariannu gyda 13 grŵp ffermio.

Eleni byddai Strategaeth Llwybrau Troed newydd hefyd, ac fe ymgynghorir gyda'r FfMLl ynghylch hyn.

Nid oedd amheuaeth bod y rôl yn cofleidio ystod eang o waith y PC ac roedd Cysylltiedig â hyn.

Cynllun arall oedd ailddatblygu Plas Tan y Bwlch gyda'r bwriad o symud y pencadlys o Benrhyndeudraeth i'r Plas. Roedd y gwaith rhagarweiniol ar y gweill gyda'r bwriad o gyflwyno cais CDL am wariant o tua £15m i'r gwaith. Byddem yn gwybod a fydd hyn yn llwyddiannus erbyn y Nadolig eleni. Pe bai'n llwyddiannus, byddai hyn yn cymryd tua 2 flynedd i'w gwblhau.

Cafwyd cais hefyd i CDL ar gyfer Coed Cadw ar gyfer prosiectau a rheoli coedwigoedd tymherus.

8. Hawliau Tramwy Coed Victoria, Llanberis – y wybodaeth ddiweddaraf am y safbwynt diweddaraf o ran y newidiadau arfaethedig.

Esboniodd PR eu bod wedi gwneud rhywfaint o gynnydd yn ddiweddar yn eu trafodaethau gyda tirfeddianwyr – ac mae 4 ohonynt. Roedden nhw wedi datblygu map llwybr yn dangos y newidiadau angenrheidiol. Roedd hyn yn golygu ailalinio, dargyfeirio a diffodd rhannol yr adran isaf a hefyd ailalinio'r adran uchaf. Dangosodd y map.

Gobeithio y byddai hyn yn gwneud y llwybr hwn yn fwy cyfeillgar i'r defnyddiwr ac yn enwedig yn fwy deniadol i grwpiau bach a'r rhai oedd yn ymgynnull yn ystod y nos ac y byddai hyn yn achosi llai o aflonyddwch i Deras Victoria.

Mae amcangyfrifon o'r gwaith yn mynd rhagddo ond bydd angen adnoddau sylweddol i ailadeiladu'r rhan uchaf a'i hailalinio. O bosibl tua £80 - £90k. Mae rhywfaint o arian wedi'i gadw i un ochr ond byddai'n rhaid iddynt ychwanegu at hyn.

Byddai'n cyfathrebu'r wybodaeth berthnasol am y llwybr terfynol hon i'r tirfeddianwyr a rhoi cyfle iddynt ymateb, os oes angen, cyn symud ymlaen.

Byddai'r gwaith swyddogol a chyfreithiol sy'n ofynnol i newid yr Hawliau Tramwy yn ffurfiol yn cael ei wneud gan Gyngor Gwynedd a oedd yn awyddus iawn i'n cynorthwyo yn y mater hwn.

Byddai'n rhoi diweddariad i aelodau'r FfMLl yn ddiweddarach.

Gofynnodd PG o ble y byddai'r arian hwnnw'n dod.

Dywedodd PR fod ganddynt beth tanwariant prosiect a byddai'n rhaid iddynt edrych ar unrhyw botiau eraill o fewn ein cyllideb i gwblhau'r gweddill.

9. Pen y Pass – Terfyn cyflymder yn yr ardal

Esboniodd PR fod yr FfMLl wedi ysgrifennu at adran Briffyrdd Gwynedd sawl gwaith yn y gorffennol ynglŷn â'r terfyn cyflymder presennol - sef 60mhp. O ystyried y nifer o fysiau, bysiau mini, ceir, a thacsis roedd hon yn ddamwain yn aros i ddigwydd ac o ben Nant Peris roedd hwn yn fryn ‘dall’ (lle na ellir gweld be sy’n dod i’ch cwrdd). Roedd Gwynedd wedi nodi y byddent yn adolygu hyn.

Dywedodd AJ fod terfyn cyflymder ymgynghorol bellach wedi'i newid i 20mya wrth iddynt adolygu'r holl sefyllfa.

Dywedodd PR eu bod o leiaf wedi gwrando ar aelodau'r PC a'r FfMLl. Ond gobeithio y gallai hyn newid o gyfyngiad ymgynghorol i derfyn statudol ar ôl iddynt gwblhau eu hadolygiad.

10. Eitemau agenda a argymhellir ar gyfer y cyfarfod nesaf

i) Diweddariad ar Wasanaeth Wardeinio'r Gogledd
ii) Diweddariad gan Swyddog Gwirfoddolwyr APCE (i'w gadarnhau)
iii) Esboniad o Gôd Awyr Agored yr Alban. *Byddai PR yn chwilio am rywun o un o Barciau Cenedlaethol yr Alban i gyflwyno hyn.*
iv) Diweddariad ar Gynllun Rheoli newydd y PC

11. Unrhyw fusnes arall – Dylid cadw hyn mor fyr â phosibl ac yn unol â disgresiwn y Cadeirydd.

Cyhoeddodd PR, yn dilyn ymgynghoriad ar y Cynllun Ffermio Cynaliadwy (CFfC) a Llywodraeth Cymru (LlC) ynglŷn â'r elfen mynediad, bod y Fforwm wedi argymell bod dodrefn dur yn fwy cynaliadwy yn y tymor hwy na gatiau pren a chamfeydd oherwydd byddai'n rhaid eu disodli o fewn cyfnod o 10 mlynedd ar gost fawr i bawb dan sylw. Roedd yn falch o roi gwybod i'r aelodau bod Llywodraeth Cymru wedi derbyn y cyngor hwn ac yn awr yn hyrwyddo metel lle bo hynny'n bosibl. Roedd hyn yn llwyddiant a byddai'n berthnasol i bob cynllun grant, gan gynnwys Ffermio Bro. Diolchodd i'r Cadeiryddion am eu cyfraniad i hyn.

12. Dyddiad y cyfarfod nesaf – 5 Hydref 2026.

Ychwanegiad i'r agenda hwn – dyddiad y cyfarfod diwygiedig nawr fyddai'r 12fed o Hydref. Lleoliad i'w gadarnhau.